

Wymagania na ocenę				
dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
Uczeń:				
<ul style="list-style-type: none"> – potrafi podać definicję terminów: <i>feudalizm, kapitalizm, oświecenie, absolutyzm</i>, – wymienia cechy tych zjawisk, – zna daty: 1569 r., 1789 r., 1791 r., 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: 1569 r., 1787 r., 1772 r., 1789 r., 3 maja 1791 r., 1793 r., 1795 r., 1807 r., – posługuje się terminami: <i>feudalizm, kapitalizm, oświecenie, absolutyzm</i> i wyodrębnia różnice między nimi, – przedstawia przyczyny upadku Rzeczypospolitej Obojga Narodów, – przedstawia najważniejsze wydarzenia związane z rewolucją francuską, powstaniem USA, epoką napoleońską, 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie proces przejścia od feudalizmu do kapitalizmu, – wyjaśnia, na czym polegał proces przechodzenia od feudalizmu do kapitalizmu w Anglii, – rozumie wpływ idei oświeceniowych na wybuch rewolucji francuskiej i ustawodawstwo Stanów Zjednoczonych Ameryki, – wskazuje na mapie granice przedrozbiorowej Rzeczypospolitej, ziemie wchodzące w skład poszczególnych zaborów, terytorium Księstwa Warszawskiego, – wie, jakie zmiany polityczne i społeczne zaszły na ziemiach polskich w epoce napoleońskiej, 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia znaczenie następujących wydarzeń: rewolucji angielskiej, wojny o niepodległość USA, Wielkiej Rewolucji Francuskiej, rozbiorów Polski, – wie, jak duży wpływ na upowszechnienie ideałów oświeceniowych w Europie miał Napoleon Bonaparte, 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia tło historyczne procesów zachodzących w wiekach XVII i XVIII, takich jak powstanie kapitalizmu oraz konstytucjonalizm,
<ul style="list-style-type: none"> – zna postanowienia kongresu wiedeńskiego, – wymienia zasady nowego ładu wiedeńskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje cele zwołania kongresu wiedeńskiego, – omawia decyzje kongresu wiedeńskiego w odniesieniu do Europy, w tym w stosunku do ziem polskich, – wymienia najbardziej wpływowych władców i dyplomatów, którzy uczestniczyli w kongresie, – wyjaśnia pojęcia: <i>legitymizm, restauracja, hegemonia, równowaga sił</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie zmiany terytorialne, będące wynikiem kongresu wiedeńskiego, – ocenia znaczenie kongresu wiedeńskiego, – charakteryzuje różne postawy wobec kongresu wiedeńskiego, – wymienia państwa, które utworzyły Święte Przymierze, oraz wyjaśnia założenia tego sojuszu, – porównuje poglądy konserwatystów i liberałów, 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie, jakie konsekwencje dla dążeń narodowych miały decyzje mocarstw podjęte na kongresie, – uzasadnia tezę, że zasady przyjęte w czasie obrad kongresu stały w sprzeczności z ideałami epoki napoleońskiej, – podaje przyczynę, przebieg i skutki stu dni Napoleona, wyjaśnia nazwę tego wydarzenia, – dostrzega związek między dążeniami niepodległościowymi narodów a rozwojem ruchu konspiracyjnego, 	<ul style="list-style-type: none"> – poddaje krytyce postanowienia kongresu pod kątem możliwości realizacji jego postanowień, – ocenia wpływ idei romantyzmu na rozwój tożsamości narodowej ludów Europy, – podaje przykłady takiego wpływu,

<ul style="list-style-type: none"> – rozumie pojęcie rewolucji przemysłowej, – wymienia najważniejsze osiągnięcia naukowe i techniczne doby industrializacji, 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: <i>plodozmian, industrializacja, rewolucja przemysłowa</i>, – wymienia wynalazki techniczne pierwszej połowy XIX w. oraz podaje nazwiska ich konstruktorów, – podaje przyczyny i skutki rewolucji przemysłowej, – zna daty: 1769 r., 1825 r., 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje najważniejsze przejawy rewolucji przemysłowej, – omawia rozwój rolnictwa w Anglii na przełomie wieków XVIII i XIX, – ocenia znaczenie upowszechnienia maszyny parowej, postępu technologicznego, a także udoskonaleń technik wytopu i obróbki żelaza, – wskazuje na mapie Europy ważniejsze obszary uprzemysłowienia, 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia konsekwencje rewolucji przemysłowej, – rozumie, w jaki sposób zmiany w rolnictwie wpłynęły na uprzemysłowienie Anglii, – ocenia znaczenie rozwoju nauki oraz techniki w pierwszej połowie XIX w., – analizuje dane statystyczne dotyczące rozwoju przemysłu, – wymienia na podstawie tekstu źródłowego cechy miasta przemysłowego, 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia i charakteryzuje rozwój transportu, ze szczególnym uwzględnieniem kolei żelaznych,
<ul style="list-style-type: none"> – wymienia grupy społeczne w miastach (proletariat, drobnomieszczaństwo, tzw. margines społeczny, burżuazja, klasa średnia, inteligencja), – zna terminy <i>społeczeństwo kapitalistyczne i socjalizm</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> – zna społeczne skutki rewolucji przemysłowej, – omawia migrację ludności ze wsi do miast, – opisuje grupy społeczne w miastach (proletariat, drobnomieszczaństwo, tzw. margines społeczny, burżuazja, klasa średnia, inteligencja), – rozumie pojęcia: <i>migracja, urbanizacja, związek zawodowy</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia konsekwencje migracji ludności ze wsi do miast, – właściwie używa pojęć: <i>migracja, urbanizacja, socjalizm</i>, – przedstawia założenia rewolucji socjalistycznej i komunizmu według Marksa i Engelsa, – ocenia społeczne skutki rewolucji przemysłowej, – ocenia sytuację społeczną robotników, 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega związek między wyzyskiem robotników przez fabrykantów a wzrostem napięć społecznych i powstaniem związków zawodowych, – opisuje konflikty między przedstawicielami różnych grup społecznych (zwłaszcza pomiędzy właścicielami przedsiębiorstw a robotnikami) w społeczności miejskiej, 	<ul style="list-style-type: none"> – określa znaczenie pojawienia się nowej ideologii socjalistycznej jako odpowiedzi na potrzeby robotników, – ocenia zagrożenia, jakie niesły kapitalizm, nacjonalizacja i komunizm,

Wymagania na ocenę				
dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
Uczeń:				
<ul style="list-style-type: none"> – rozumie pojęcia: <i>germanizacja, uwłaszczenie chłopów, praca organiczna</i>, – wymienia jeden przykład oporu wobec germanizacji, o którym mowa w rozdziale podręcznika, – rozumie, że ziemie dawnej Rzeczypospolitej uzyskały w 1815 r. różny status w ramach państw zaborczych, 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie pracy organicznej dla zachowania polskości i podniesienia poziomu życia Polaków, – wyjaśnia pojęcia: <i>ziemie zabrane, ziemiaństwo, namiestnik</i>, – zna postacie Hipolita Cegielskiego i Karola Marcinkowskiego, – wymienia inicjatywy Polaków mające na celu ocalenie świadomości narodowej oraz rozwój polskiej przedsiębiorczości, 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje sytuację polityczną oraz społeczno-gospodarczą w Rzeczypospolitej Krakowskiej, Wielkim Księstwie Poznańskim i Galicji, – analizuje mapę ziem polskich po kongresie wiedeńskim, – omawia warunki uwłaszczenia chłopów w zaborze pruskim, 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia sytuację polityczną oraz społeczno-gospodarczą Rzeczypospolitej Krakowskiej, Wielkiego Księstwa Poznańskiego i Galicji, – porównuje realia życia Polaków w różnych zaborach, – omawia skutki procesu uwłaszczenia chłopów w zaborze pruskim, – opisuje inicjatywy Polaków mające na celu ocalenie świadomości narodowej oraz rozwój polskiej przedsiębiorczości, 	<ul style="list-style-type: none"> – dzięki informacjom zebranych w ramach samokształcenia zna okoliczności wzniesienia kopca Kościuszki, założenia Biblioteki Raczyńskich, oraz podjęcia innych inicjatyw, które miały na celu obronę polskości przed germanizacją,
<ul style="list-style-type: none"> – podaje najważniejsze informacje dotyczące powstania Królestwa Polskiego, – wie, na czym polegała zależność Kongresówki od Rosji, – wymienia polityków, uczonych i ludzi kultury, którzy działali na rzecz rozwoju Kongresówki, 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia swobody polityczne, jakie mieszkańcy Kongresówki uzyskali na mocy konstytucji z 1815 r., – omawia ustrój Królestwa Polskiego, – przedstawia rozwój gospodarczy Królestwa Polskiego i postać Ksawerego Druckiego-Lubeckiego, – opisuje działalność Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Warszawie, – omawia rozwój tajnych organizacji patriotycznych w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych (m.in. Towarzystwa Patriotycznego, Towarzystwa Filomatów), – zna postacie Waleriana Łukasińskiego i Adama Mickiewicza, 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje politykę Rosji względem Królestwa Polskiego, – porównuje obszar Królestwa Polskiego z rozmiarami Księstwa Warszawskiego (z wykorzystaniem mapy), – wiąże zjawisko powstania organizacji spiskowych z sytuacją polityczną w Kongresówce oraz upowszechnieniem się idei romantyzmu, 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia najważniejsze dokonania wybitnych ludzi kultury i nauki w Królestwie Polskim: Stanisława Staszica, Joachima Lelewela, Abrahama Sterna, Adama Jerzego Czartoryskiego, Stanisława Kostki Potockiego, – ocenia postawę carów Rosji – Aleksandra I i Mikołaja I – wobec sprawy polskiej, – rozumie znaczenie powiedzenia <i>Konstytucja na stole, a bat pod stołem</i>, – ocenia, czy autonomia Królestwa Polskiego stwarzała mieszkańcom możliwości swobodnego rozwoju życia politycznego i gospodarczego, 	<ul style="list-style-type: none"> – prezentuje dokonania wybitnych ludzi epoki zasłużonych dla Królestwa Polskiego, – ocenia znaczenie ich dorobku dla państwa, kultury oraz nauki polskiej, – samodzielnie wyszukuje informacje na temat zbiorów znajdujących się w kolekcji Czartoryskich,

<ul style="list-style-type: none"> – podaje rok wybuchu powstania listopadowego, – zna najważniejsze wydarzenia związane z powstańczym czynem zbrojnym: wybuch powstania i wojny polsko-rosyjskiej, – wymienia dowódców, którzy zasłużyli się w czasie walk, 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przebieg powstania listopadowego, – zna postacie: Piotra Wysockiego, gen. Józefa Chłopickiego, gen. Józefa Sowińskiego, gen. Jana Skrzyneckiego, Emilii Plater, – omawia przebieg nocy listopadowej, – opisuje powstanie Rządu Narodowego i początek wojny z Rosją, – zna najważniejsze bitwy kampanii wojennej, – wie, jakie represje spotkały uczestników powstania, 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przyczyny zawiązania spisku podchorążych oraz jego cele, – wymienia przyczyny powstańczej klęski, – wymienia skutki powstania listopadowego, – zna daty: 29/30 listopada 1830 r., 25 stycznia 1831 r., 	<ul style="list-style-type: none"> – wie o działaniach wojennych na Litwie i uczestnictwie w powstaniu Polaków z pozostałych ziem polskich, – wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew, – podaje konsekwencje aktu detronizacji dla Kongresówki (początek wojny z Rosją), – wie, czym był Statut Organiczny, – ocenia znaczenie powstania listopadowego dla współczesnych Polaków, 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje postawy Polaków wobec powstania, – opisuje godło Polski z czasów powstania listopadowego,
<ul style="list-style-type: none"> – rozumie termin <i>Wielka Emigracja</i>, – wymienia postacie związane z Wielką Emigracją i podaje dziedziny, w których się zasłużyły, 	<ul style="list-style-type: none"> – zna przyczyny emigracji po powstaniu listopadowym oraz rozumie jej znaczenie dla przetrwania kultury i dążeń niepodległościowych Polaków, – wymienia przedstawicieli polskiej kultury na emigracji oraz zna ich twórczość, – zna postacie: Adama Jerzego Czartoryskiego, Ludwika Mierosławskiego, Szymona Konarskiego i Edwarda Dembowskiego, – przedstawia przebieg rabacji galicyjskiej i powstania krakowskiego, – wyjaśnia pojęcie <i>emisariusz</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia kierunki Wielkiej Emigracji, - charakteryzuje znaczenie Wielkiej Emigracji. – wymienia przyczyny i skutki rabacji galicyjskiej, – omawia przebieg i konsekwencje powstania krakowskiego, – zna daty: 1831 r., 1846 r., – wyjaśnia pojęcia <i>agitacja</i> oraz <i>internowanie</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega wpływ emigracyjnych organizacji na rozwój ruchu spiskowego w kraju, – charakteryzuje twórczość wybitnych przedstawicieli kultury polskiej tworzących na emigracji, 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia obraz Polaków w oczach Europejczyków po powstaniu listopadowym, – odnajduje informacje o teatralnych i filmowych adaptacjach dzieł polskich romantyków,
<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia najważniejsze wydarzenia Wiosny Ludów na ziemiach polskich, – zna datę 1848 r., 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przebieg powstania wielkopolskiego, – zna postacie Ludwika Mierosławskiego i Józefa Bema, – opisuje wydarzenia Wiosny Ludów w Galicji, 	<ul style="list-style-type: none"> – zna przebieg Wiosny Ludów na ziemiach polskich, – wskazuje na mapie miejsca rozruchów i powstań okresu Wiosny Ludów, – wymienia postulaty skierowane do cesarza Austrii przez mieszczan krakowskich i lwowskich, – podaje skutki Wiosny Ludów w Galicji, – wymienia Polaków walczących w europejskiej Wiośnie Ludów, – wyjaśnia pojęcie <i>patent</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia konsekwencje wydania przez Austriaków patentu o zniesieniu pańszczyzny i uwłaszczeniu chłopów, – ocenia postawę władz Prus wobec Polaków, – wymienia bitwy powstania wielkopolskiego, – porównuje cele wystąpień z okresu Wiosny Ludów z celami z czasu powstania listopadowego, – ocenia znaczenie Wiosny Ludów na ziemiach polskich, 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje rozwój polskiego ruchu narodowego na terenie Pomorza Gdańskiego, Górnego Śląska, Warmii i Mazur, – wie o wysiłkach dyplomatycznych podejmowanych przez Adama Jerzego Czartoryskiego i Adama Mickiewicza na rzecz sprawy polskiej w okresie Wiosny Ludów, – wyjaśnia hasło: <i>Za naszą i waszą wolność</i>,

Wymagania na ocenę				
dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
Uczeń:				
<ul style="list-style-type: none"> – omawia najważniejsze wydarzenia na drodze do zjednoczenia Włoch i zjednoczenia Niemiec w drugiej połowie XIX w., – zna pojęcie <i>kanclerz</i>, – wymienia postacie historyczne, które przyczyniły się do zjednoczenia Włoch i zjednoczenia Niemiec, 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje procesy zjednoczenia Włoch i zjednoczenia Niemiec, – zna postacie Wiktora Emanuela i Camillo Cavoura, – podaje datę zjednoczenia Włoch, nazwę powstałego państwa włoskiego oraz imię pierwszego króla, – omawia proces zjednoczenia Włoch, – zna datę zjednoczenia Niemiec, nazwę państwa (II Rzesza Niemiecka) oraz imię pierwszego cesarza niemieckiego, – przedstawia działania kanclerza Bismarcka na rzecz nowego państwa, – definiuje pojęcia <i>plebiscyt</i> i <i>proklamacja</i>, – wymienia najważniejsze mocarstwa drugiej połowy XIX w., 	<ul style="list-style-type: none"> – zna rolę Piemontu w zjednoczeniu Włoch, – omawia politykę zagraniczną Wiktora Emanuela i Camillo Cavoura, – charakteryzuje postać Giuseppe Garibaldiiego, a także jego dokonania zmierzające do zjednoczenia Włoch, – przedstawia postać kanclerza Ottona von Bismarcka oraz jego zasługi dla zjednoczenia Niemiec, – podaje przyczyny, przebieg i skutki wojny prusko-austrackiej z 1866 r., – opisuje wojnę francusko-pruską z lat 1870–1871, – charakteryzuje i ocenia politykę mocarstw europejskich w drugiej połowie XIX w., – wskazuje mocarstwa na mapie, 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie sytuację polityczną Włoch w drugiej połowie XIX w., – charakteryzuje oddolne i odgórne inicjatywy, zmierzające do zjednoczenia Włoch, – analizuje i ocenia poczynania Camillo Cavoura, Giuseppe Garibaldiiego i Ottona von Bismarcka, – omawia i ocenia wpływ powstania Niemieckiego Związku Celnego oraz obrad parlamentu frankfurckiego na proces zjednoczenia Niemiec, – wskazuje na spory między Austrią a Prusami jako przeszkodę w zjednoczeniu Niemiec, 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia związek bitwy pod Solferino z utworzeniem przez Henriego Dunanta organizacji Czerwonego Krzyża, – wie, kiedy powstała dualistyczna monarchia austro-węgierska i kto stał na jej czele,
<ul style="list-style-type: none"> – wymienia najważniejsze aspekty polityki USA w drugiej połowie XIX w., – przedstawia główną przyczynę wojny secesyjnej, – wskazuje strony konfliktu, 	<ul style="list-style-type: none"> – przypomina najważniejsze zasady ustroju Stanów Zjednoczonych, – przedstawia ekspansję USA na zachód kontynentu, – prawidłowo używa terminów: <i>ekspansja</i>, <i>aboliconizm</i>, <i>analfabetyzm</i>, – opisuje życie niewolników w USA, – omawia przebieg działań militarnych w czasie wojny secesyjnej, – zna daty rozpoczęcia i zakończenia wojny secesyjnej, 	<ul style="list-style-type: none"> – przeprowadza charakterystykę gospodarki i polityki stanów Północy i Południa, – rozumie, z czego wynikały antagonizmy pomiędzy Północą a Południem, – wymienia przyczyny wybuchu wojny secesyjnej, – opisuje przebieg i skutki wojny secesyjnej, – zna postacie: Abrahama Lincolna, Ulyssesa Granta, 	<ul style="list-style-type: none"> – poddaje krytyce politykę Stanów Zjednoczonych wobec Indian (ekspansja terytorialna) oraz ludności czarnoskórej (niewolnictwo), – omawia konflikty wewnętrzne w USA w drugiej połowie XIX w., – opowiada o losach Indian na podstawie tekstu źródłowego, 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady działań rządu wobec Indian, na tle których wynikały konflikty, – przedstawia nowy charakter działań wojennych i postęp techniczny w dziedzinie militariów,

<ul style="list-style-type: none"> - wymienia państwa kolonialne oraz ich kolonie, 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na mapie państwa kolonialne i kolonie, - wyjaśnia terminy <i>dominium</i> i <i>imperializm</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia proces ekspansji kolonialnej państw europejskich w XIX w., - określa przyczyny kolonializmu, - ocenia skutki kolonializmu dla mocarstw europejskich i podbitych ziem w kategoriach szans i zagrożeń, 	<ul style="list-style-type: none"> - klasyfikuje społeczne, polityczne i gospodarcze przyczyny kolonializmu, - opisuje proces kolonizacji na poszczególnych kontynentach w XIX w., - charakteryzuje relacje panujące pomiędzy koloniami a państwami kolonialnymi, - przedstawia jeden z konfliktów kolonialnych, 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia sytuację rdzennej ludności zamieszkującej kolonie,
<ul style="list-style-type: none"> - zna najważniejsze nurty ideologiczne drugiej połowy XIX w., - wymienia ich twórców i głównych przedstawicieli, 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje główne założenia poszczególnych nurtów ideologicznych, - rozumie pojęcia: <i>szowinizm</i>, <i>rasizm</i>, <i>dyskryminacja</i>, <i>antysemityzm</i>, - prawidłowo używa pojęć: <i>partia polityczna</i>, <i>społeczeństwo obywatelskie</i>, <i>prawica</i>, <i>lewica</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje nowe ideologie społeczno-polityczne, które upowszechniły się w drugiej połowie XIX w., - rozróżnia poglądy prawicowe i lewicowe, - opisuje proces emancypacji kobiet, 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia zmiany społeczno-ustrojowe, jakie zaszły w XIX w., - ocenia sytuację robotników w drugiej połowie XIX w., - porównuje poglądy socjaldemokratów, komunistów, nacjonalistów i chadeków na temat rewolucji socjalistycznej i poszanowania własności prywatnej, - rozumie, co oznaczała socjalistyczna koncepcja państwa opiekuńczego, - wie, na czym polegała idea solidarności narodowej, 	<ul style="list-style-type: none"> - formułuje poprawną wypowiedź retoryczną, prezentującą poglądy polityczne, - zna poglądy syjonistów, - wie, czym była Międzynarodówka,
<ul style="list-style-type: none"> - wymienia najważniejsze wynalazki epoki, - wie, jakie przemiany obyczajowe dokonały się w drugiej połowie XIX w., - zna najważniejszych uczonych i wynalazców epoki, 	<ul style="list-style-type: none"> - definiuje pojęcia: <i>filozofia pozytywistyczna</i>, <i>modernizm</i>, <i>realizm</i>, <i>symbolizm</i>, <i>impresjonizm</i>, - wymienia przedstawicieli nowych nurtów artystycznych i literackich, - rozpoznaje najważniejsze wynalazki epoki, - zna ich twórców, - wymienia ważniejsze zmiany w zakresie higieny i opieki medycznej. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje i omawia przejawy kultury masowej, - ocenia znaczenie upowszechnienia osiągnięć techniki oraz nauki na przełomie stuleci XIX i XX, - opisuje przemiany obyczajowe, jakie zaszły w omawianej epoce, 	<ul style="list-style-type: none"> - opowiada, na czym polegała druga faza rewolucji przemysłowej, - charakteryzuje nowe zjawiska w kulturze i obyczajowości ludzi, żyjących na przełomie wieków XIX i XX, w kontekście postępu technologicznego i naukowego, - opowiada o początkach kina, 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia najważniejsze przedsięwzięcia techniczne przełomu wieków XIX i XX,

Wymagania na ocenę				
dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
Uczeń:				
<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia najważniejsze wydarzenia związane z powstaniem styczniowym, – podaje rok wybuchu powstania, – wymienia najważniejsze cele walk powstańców, 	<ul style="list-style-type: none"> – zna przyczyny, przebieg i skutki powstania styczniowego, – określa czas trwania powstania, – zna postacie Romualda Traugutta i ks. Stanisława Brzóski, – wymienia reformy zapowiedziane w manifeście powstańczym, – opisuje charakter walk powstańczych, 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia pośrednie i bezpośrednie przyczyny powstania, w tym rewolucję moralną w latach 1861–1862, – opisuje okoliczności wybuchu powstania, – rozróżnia odmienne postawy wobec czynu powstańczego (biali i czerwoni), – porównuje charakter walk w czasie powstania listopadowego i styczniowego, – omawia uwłaszczenie chłopów w Królestwie Polskim, – wymienia przyczyny klęski powstania styczniowego, 	<ul style="list-style-type: none"> – odczytuje symbolikę pieczęci Rządu Narodowego, – ocenia postawę carów rosyjskich – Mikołaja I i Aleksandra II – wobec sprawy polskiej, – dokonuje charakterystyki działań powstańczych, – zna miejsca związane z wydarzeniami powstania styczniowego w swoim regionie, – dokonuje analizy tekstu źródłowego pod kątem oceny morale i sytuacji materialnej powstańców, 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje i porównuje dwie malarskie wizje powstania styczniowego, – przedstawia biogramy postaci związanych z powstaniem styczniowym,
<ul style="list-style-type: none"> – wymienia represje po powstaniu styczniowym, – podaje przykład germanizacji oraz rusyfikacji na ziemiach polskich, 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje formy represji po powstaniu styczniowym, – wymienia działania władz carskich zmierzające do rusyfikacji ziem polskich, – opisuje działania władz pruskich zmierzające do germanizacji, 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia cele i metody działań zaborców wobec mieszkańców ziem dawnej Rzeczypospolitej, – charakteryzuje politykę Kulturkampf, – omawia zakres autonomii galicyjskiej, 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje represje po powstaniu styczniowym, – opisuje sytuację sybiraków, – ocenia sytuację szlachty i Kościoła katolickiego w zaborach rosyjskim i pruskim, – porównuje sytuację w Galicji oraz w dwóch pozostałych zaborach, 	<ul style="list-style-type: none"> – dokonuje analizy karykatury i dzieła malarskiego, przedstawiających represje na Polakach w okresie po powstaniu styczniowym, pod kątem przeżyć postaci,
<ul style="list-style-type: none"> – rozumie pojęcie <i>praca u podstaw</i>, – wymienia formy oporu wobec zaborców, 	<ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcia: <i>pozytywizm warszawski</i>, <i>spółdzielnia</i>, <i>tajne nauczanie</i>, <i>latający uniwersytet</i>, <i>trójlojalizm</i>, – wymienia przedstawicieli pozytywizmu warszawskiego, – podaje przyczyny strajku we Wrześni na podstawie tekstu źródłowego, 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje postawy społeczeństwa polskiego w stosunku do zaborców, – opowiada o wydarzeniach związanych ze strajkiem we Wrześni oraz z protestem Drzymały, – charakteryzuje rozwój ruchu spółdzielczego, 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje poglądy lojalistów, – wymienia ważniejszych przedstawicieli obozu stańczyków, – porównuje walkę prowadzoną w obronie polskości w zaborach rosyjskim i pruskim, – interpretuje tekst <i>Roty Marii Konopnickiej</i>, – ocenia sytuację szlachty i Kościoła katolickiego w zaborze rosyjskim i pruskim, 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawę oporu Polaków wobec niesprawiedliwych zarządzeń władz zaborczych,

<ul style="list-style-type: none"> – wymienia inicjatywy zmierzające do upowszechnienia pracy organicznej oraz rozwoju gospodarczego na ziemiach polskich, – zna najważniejszych przedstawicieli polskiej literatury i sztuki przełomu wieków, 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje gospodarkę i przemiany cywilizacyjne na ziemiach polskich w związku z rewolucją przemysłową, – przedstawia inicjatywy zmierzające do upowszechnienia pracy organicznej oraz rozwoju gospodarczego (kasy Stefczyka, uprzemysłowienie Łodzi), 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia i porównuje uwłaszczenie chłopów w poszczególnych zaborach, – wymienia cechy nowych nurtów w sztuce polskiej, – ocenia zasługi Franciszka Stefczyka dla rozwoju ruchu spółdzielczego w Galicji, 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia znaczenie rozwoju słowa drukowanego, a zwłaszcza prasy, dla szerzenia informacji oraz komunikacji między Polakami w języku narodowym, – charakteryzuje rozwój gospodarczy i przemiany cywilizacyjne na ziemiach polskich w kontekście rewolucji przemysłowej, – pokazuje obszary największego uprzemysłowienia na ziemiach polskich, 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia nowe nurty w sztuce i literaturze polskiej przełomu wieków, – analizuje materiał prasowy w powiązaniu z rewolucją przemysłową,
<ul style="list-style-type: none"> – wymienia polskie ugrupowania polityczne działające na ziemiach polskich na przełomie wieków XIX i XX, – przedstawia ich najważniejsze cele, 	<ul style="list-style-type: none"> – zna czołowych przedstawicieli nowoczesnych ruchów politycznych na ziemiach polskich, – opisuje przebieg rewolucji w latach 1905–1907 na ziemiach polskich, – wymienia zmiany, jakie zaszły w wyniku wydania przez cara Mikołaja II manifestu w 1905 r., 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia zjawisko formowania się nowoczesnej świadomości narodowej Polaków, – przedstawia założenia ruchów politycznych na ziemiach polskich (socjalistycznego, ludowego, narodowego), – rozpoznaje partie polityczne na podstawie ich programów, – wymienia przyczyny i skutki rewolucji 1905 r. w Królestwie Polskim, 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia wpływ rewolucji 1905 r. na sytuację Polaków w zaborze rosyjskim, – charakteryzuje poglądy znanych liderów polskich ugrupowań politycznych, 	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi wskazać wspólne cele partii politycznych oraz występujące między nimi rozbieżności, – ocenia znaczenie inteligencji oraz Kościoła dla kształtowania się tożsamości narodowej Polaków,
<ul style="list-style-type: none"> – wymienia najważniejsze przyczyny wybuchu I wojny światowej, – wylicza państwa należące do trójprzymierza i państwa tworzące trójporozumienie, 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia przyczyny I wojny światowej – opisuje powstanie dwóch bloków militarnych <ul style="list-style-type: none"> – trójprzymierza i trójporozumienia, – rozumie pojęcie <i>kocioł bałkański</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia sytuację polityczną na Bałkanach, – opisuje rozwój w dziedzinie uzbrojenia i technologii militarnej oraz zagrożenia, jakie ze sobą niósł, 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje relacje między państwami sojuszniczymi trójprzymierza i trójporozumienia, 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje rywalizację mocarstw na Bałkanach, – wyjaśnia pojęcie <i>zbrojny pokój</i>,

Wymagania na ocenę				
dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
Uczeń:				
<ul style="list-style-type: none"> – podaje przyczyny wybuchu I wojny światowej, – zna rok wybuchu i zakończenia wielkiej wojny, – podaje wybrane przykłady nowych rozwiązań technicznych użytych na frontach I wojny światowej, 	<ul style="list-style-type: none"> – zna bezpośrednią przyczynę wybuchu I wojny światowej, – wymienia główne państwa uczestniczące w konflikcie, – rozumie pojęcia <i>alianci</i> i <i>państwa centralne</i>, – wymienia nowe rodzaje broni z czasów I wojny światowej, – zna najważniejsze bitwy wielkiej wojny, – rozumie, dlaczego konflikt zbrojny z lat 1914–1918 jest uważany za wojnę światową, 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie pojęcia <i>wojna pozycyjna</i> i <i>wojna manewrowa</i>, – omawia działania powietrzne i morskie w czasie wielkiej wojny, – charakteryzuje postęp techniczny w okresie I wojny światowej i ocenia jego znaczenie dla wyniku konfliktu zbrojnego, – rozumie, jakie znaczenie dla rezultatu I wojny światowej miały następujące zdarzenia: przystąpienie USA do wojny, rewolucje w Rosji, niepokoje wewnętrzne w Niemczech i Austro-Węgrzech, 	<ul style="list-style-type: none"> – na podstawie tekstów źródłowych opisuje sytuację żołnierzy walczących w okopach, – potrafi opisać konkretne przykłady nowej taktyki wojennej na frontach I wojny światowej, – ocenia znaczenie rozejmu w Compiègne i pokoju brzeskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie zmiany, jakie zaszły w charakterze prowadzenia konfliktów zbrojnych,
<ul style="list-style-type: none"> – wymienia najważniejsze postulaty bolszewików, – wie, kim był Włodzimierz Lenin, – zna wydarzenia, które doprowadziły do przejścia władzy przez komunistów w Rosji, 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia program społeczno-polityczny bolszewików i Włodzimierza Lenina, – rozumie pojęcia: <i>czerwony terror</i>, <i>Armia Czerwona</i>, <i>komunizm wojenny</i>, <i>rewolucja październikowa</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje rewolucje i wojnę domową w Rosji, – zna okoliczności przejścia władzy przez bolszewików, – wymienia konsekwencje rewolucji, wojny domowej oraz dyktatury bolszewickiej, 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia sytuację polityczną i gospodarczą w Rosji w czasie I wojny światowej oraz w okresie dyktatury bolszewików, 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje sytuację społeczeństwa rosyjskiego podczas wielkiej wojny, rewolucji oraz wojny domowej,
<ul style="list-style-type: none"> – wymienia formacje wojskowe stworzone przez Polaków w czasie I wojny światowej, – podaje nazwiska polityków zabiegających o poparcie dla sprawy polskiej oraz tych, którzy dowodzili polskimi formacjami militarnymi, 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje powstanie Legionów Polskich, – wymienia cele Komitetu Narodowego Polskiego, – omawia zabiegi dyplomatyczne polskich polityków zmierzające do poparcia sprawy polskiej przez ententę na arenie międzynarodowej, 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje stosunek państw zaborczych do sprawy polskiej w przededniu i po wybuchu I wojny światowej, – opisuje spór orientacyjny, – podaje cele i założenia polskich organizacji wojskowych oraz paramilitarnych działających w Galicji, – przedstawia proces tworzenia polskich formacji wojskowych u boku ententy, 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje sytuację polskiego społeczeństwa oraz straty wojenne na ziemiach polskich, jakie powstały w wyniku światowego konfliktu zbrojnego, – ocenia znaczenie utworzonych polskich formacji wojskowych dla odzyskania niepodległości przez Polskę, – zna przyczyny i konsekwencje kryzysu przysięgowego, 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje umundurowanie legionistów i hallerczyków na podstawie materiału ilustracyjnego,

<ul style="list-style-type: none"> – zna dokumenty, które miały znaczenie dla realizacji dążeń niepodległościowych Polaków (akt 5 listopada 1916 r., orędzie prezydenta Thomasa Woodrowa Wilsona oraz deklarację wersalską), – rozpoznaje sylwetki polityków polskich działających na rzecz umiędzynarodowienia sprawy polskiej, 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia umiędzynarodowienie sprawy polskiej, – wymienia prace państwotwórcze podczas wojny (działalność Rady Regencyjnej, utworzenie Polskiej Organizacji Wojskowej), 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje stosunek państw zaborczych do sprawy polskiej w przededniu wielkiej wojny i po jej wybuchu, – dostrzega znaczenie aktu 5 listopada 1916 r., orędzia prezydenta Thomasa Woodrowa Wilsona, deklaracji rosyjskich oraz deklaracji wersalskiej dla realizacji polskich dążeń niepodległościowych, – ocenia znaczenie pokoju brzeskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie wpływ rewolucji rosyjskich na sytuację na ziemiach polskich, – ocenia polski wysiłek zbrojny i dyplomatyczny zmierzający do przywrócenia państwowości polskiej, – omawia działalność Ignacego Jana Paderewskiego i Romana Dmowskiego zmierzającą do umiędzynarodowienia sprawy polskiej, 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega związek pomiędzy zmianą sytuacji międzynarodowej a zmianą nastawienia do kwestii niepodległości Polski przez państwa zaborcze i mocarstwa zachodnie,
<ul style="list-style-type: none"> – zna datę zwołania konferencji wersalskiej, – podaje główne postanowienia traktatu wersalskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia skutki I wojny światowej, – podaje postanowienia konferencji paryskiej dotyczące Niemiec, – wie, czym była Liga Narodów, – zna kluczowe postacie biorące udział w obradach konferencji paryskiej, – rozumie pojęcie <i>system wersalski</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia skutki I wojny światowej, – wie, czego dotyczył mały traktat wersalski, – ocenia funkcjonowanie Ligi Narodów, – przedstawia warunki traktatów w Rapallo i Locarno, – analizuje na mapie zmiany, jakie nastąpiły w Europie w wyniku porozumień międzynarodowych zawartych po wojnie, 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia rolę Stanów Zjednoczonych, Brytanii i Francji w ukształtowaniu się powojennego ładu, – omawia traktaty zawarte przez aliantów z sojusznikami Niemiec, – wie, dlaczego traktaty lokarneńskie podważyły system wersalski, 	<ul style="list-style-type: none"> – określa znaczenie małego traktatu wersalskiego dla ochrony mniejszości narodowych, – porównuje stosunek mocarstw do kwestii narodowej w 1815 r. i 1919 r.,
<ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcie <i>dwudziestolecie międzywojenne</i>, – wymienia główne kierunki w sztuce tego okresu, – wylicza dziedziny, w których nastąpił największy rozwój, 	<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo posługuje się pojęciem <i>dwudziestolecie międzywojenne</i>, – wymienia najważniejsze osiągnięcia naukowe po I wojnie światowej, – zna głównych twórców tego okresu w dziedzinie sztuki: filmowej, muzycznej i malarskiej, – podaje przykłady największych dzieł literatury tego okresu, 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje kulturowe i cywilizacyjne następstwa wojny, takie jak: zmiany obyczajowości i mody, a także nowe technologie, które upowszechniły się w tym okresie, – wymienia zjawiska społeczne i ekonomiczne, które występowały w poszczególnych okresach dwudziestolecia, – omawia postęp w dziedzinie transportu, – opisuje rozwój nowych środków masowego przekazu, takich jak: kino, prasa i radio, – podaje przykłady twórczości promowanej przez te media, 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia, jak upowszechnienie elektryczności wpłynęło na życie codzienne ludzi, – rozumie związek między wielką wojną a wzrostem znaczenia kobiet w okresie międzywojennym, 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia dorobek wybranych artystów i naukowców dwudziestolecia międzywojennego, – wymienia najważniejsze wydarzenia z historii fonografii, – podaje przykłady twórczości, która weszła do kanonu kultury masowej,

Wymagania na ocenę				
dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
Uczeń:				
<ul style="list-style-type: none"> – rozumie pojęcia: <i>totalitaryzm, kult wodza, łagier, GUŁag, propaganda, kolektywizacja</i>, – rozwija skróty ZSRS i ZSRR, – wie, kim był Józef Stalin, 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia zjawiska totalitaryzmu i kultu wodza na przykładzie ZSRS, – opisuje życie w państwie Stalina, 	<ul style="list-style-type: none"> – określa cechy państwa o ustroju totalitarnym na przykładzie Związku Socjalistycznych Republik Sowieckich, – opisuje aparat terroru w Związku Sowieckim, oparty na NKWD, i system represji wobec przeciwników politycznych oraz społecznych, 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje politykę Józefa Stalina, – ocenia sytuację gospodarczą i społeczną w ZSRS, – na podstawie analizy materiałów źródłowych oraz infograficznych udowadnia, że komunizm był systemem totalitarnym, 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje politykę zagraniczną Stalina, – wie, czym była III Międzynarodówka, – zna cechy <i>homo sovieticus</i>, – dostrzega rozbieżność między propagandowym wizerunkiem Stalina a rzeczywistą polityką wodza,
<ul style="list-style-type: none"> – podaje cechy ustroju III Rzeszy świadczące o totalitarnym charakterze państwa, – zna postać Adolfa Hitlera, – rozumie pojęcia <i>III Rzesza</i> i <i>obóz koncentracyjny</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia założenia narodowego socjalizmu, – określa totalitarne cechy nazizmu, – omawia wydarzenia nocy kryształowej, – zna datę 1933 r., 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia proces dojścia do władzy Adolfa Hitlera i nazistów, – omawia wewnętrzną politykę Hitlera, – wymienia działania władz III Rzeszy, zmierzające do wyeliminowania przeciwników politycznych i społecznych, 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady realizowania doktryny nazistowskiej poprzez propagandę oraz indoktrynację, – charakteryzuje ustrój totalitarny III Rzeszy na podstawie materiału źródłowego, – ocenia politykę nazistów w III Rzeszy, 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia sytuację różnych grup społecznych w Niemczech w latach 30. XX w., biorąc pod uwagę ich pochodzenie oraz poglądy,
<ul style="list-style-type: none"> – wymienia mocarstwa światowe w latach 30. XX w., – zna kierunki ich ekspansji terytorialnej, 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia agresywne posunięcia Niemiec względem sąsiadów, – charakteryzuje politykę ustępstw Zachodu wobec Niemiec, – wie, czym była Oś Berlin-Rzym-Tokio, 	<ul style="list-style-type: none"> – zna stosunek Hitlera do traktatu wersalskiego, – opisuje politykę zagraniczną hitlerowskich Niemiec, zmierzającą do rozbicia systemu wersalsko-łokarnieńskiego (od remilitaryzacji Nadrenii do układu w Monachium), – wskazuje zmiany terytorialne na mapie Europy, 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia politykę III Rzeszy wobec Polski, – ocenia politykę mocarstw europejskich oraz Ligi Narodów wobec Niemiec, – omawia japońską agresję na Dalekim Wschodzie, – opisuje ekspansję Włoch i wojnę domową w Hiszpanii, 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia relacje pomiędzy mocarstwami światowymi, biorąc pod uwagę ich politykę wewnętrzną i aspiracje (terytorialne, narodowe i ekonomiczne),

<ul style="list-style-type: none"> – zna najważniejsze fakty związane z odzyskaniem niepodległości w 1918 r., – wymienia najważniejsze postacie, które przyczyniły się do odzyskania niepodległości, – zna termin <i>II Rzeczpospolita</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia pierwsze ośrodki władzy na ziemiach polskich, – opisuje zasięg terytorialny państwa polskiego w momencie odzyskania niepodległości w 1918 r. (z wykorzystaniem mapy), – wie, w jakich okolicznościach Józef Piłsudski przejął władzę w kraju, – wie, kim byli Ignacy Daszyński i Jędrzej Moraczewski, 	<ul style="list-style-type: none"> – zna genezę Narodowego Święta Niepodległości, – opisuje powstanie pierwszych polskich gabinetów (Jędrzeja Moraczewskiego i Ignacego Jana Paderewskiego), – wie, w jakich okolicznościach zebrał się Sejm Ustawodawczy, – zna datę 11 listopada 1918 r., 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia rolę Piłsudskiego w formowaniu się państwa polskiego, – wie, jakie znaczenie dla Polski miało powołanie rządu Paderewskiego, – zna przepisy ustanowione w małej konstytucji, 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia sytuację państwa polskiego w momencie odzyskania niepodległości: jego stabilność polityczną, terytorialną oraz zagrożenia związane z sytuacją międzynarodową w momencie zakończenia wojny,
<ul style="list-style-type: none"> – zna najważniejsze wydarzenia związane z walką o granice II Rzeczypospolitej, takie jak: powstanie wielkopolskie, wojna polsko-bolszewicka, – zna datę 1920 r., 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia decyzje konferencji wersalskiej w sprawie polskiej, – podaje najważniejsze fakty związane z przebiegiem powstania wielkopolskiego i powstań śląskich, – opisuje wojnę polsko-bolszewicką i jej skutki, – podaje postanowienia pokoju ryskiego, – wymienia postacie, które odegrały szczególną rolę w walkach o granice, – zna datę Bitwy Warszawskiej, – wymienia ziemie, które znalazły się w granicach II Rzeczypospolitej, 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia proces kształtowania się granic II Rzeczypospolitej, – porównuje koncepcje federacyjną i inkorporacyjną, – przedstawia okoliczności wybuchu powstania wielkopolskiego i powstań śląskich, – zna genezę Święta Wojska Polskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia termin <i>Orlęta Lwowskie</i>, – opisuje przebieg plebiscytów na Warmii, Mazurach i Powiślu oraz na Górnym Śląsku, – ocenia znaczenie powstań śląskich i powstania wielkopolskiego dla ukształtowania się zachodniej granicy państwa, – docenia wkład Wojska Polskiego i polskiego społeczeństwa w walkę o kształt terytorialny państwa i obronę jego niezawisłości, – ocenia postanowienia traktatu ryskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia znaczenie Bitwy Warszawskiej dla losów Polski, Europy i świata, – omawia walki o Lwów i Galicję Zachodnią, – opisuje zatargi graniczne z Czechosłowacją i Litwą, – ocenia szanse koncepcji inkorporacyjnej i koncepcji federacyjnej narodów słowiańskich,
<ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcie <i>demokracja parlamentarna</i> w odniesieniu do ustroju II Rzeczypospolitej, – przedstawia wydarzenia dotyczące przewrotu majowego, 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia najważniejsze cechy ustroju politycznego Polski wprowadzonego na podstawie konstytucji marcowej z 1921 r., – wymienia imiona i nazwiska prezydentów II Rzeczypospolitej, – wie, kim byli piłsudzcy, 	<ul style="list-style-type: none"> – zna przyczyny kryzysu demokracji parlamentarnej w Polsce, – omawia przyczyny, i skutki przewrotu majowego, – zna datę 12 maja 1926 r., 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia organy władzy ustanowione na mocy konstytucji marcowej i opisuje ich uprawnienia, – dostrzega wpływ sytuacji gospodarczej na sytuację polityczną państwa, 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia okoliczności zamachu na prezydenta Gabriela Narutowicza, – ocenia przewrót majowy z perspektywy piłsudczyków oraz ich oponentów,

Wymagania na ocenę				
dopuszczającą	dostateczną	dobłą	bardzo dobrą	celującą
Uczeń:				
<ul style="list-style-type: none"> – rozumie termin <i>sanacja</i>, – podaje przykłady działań świadczących o autorytaryzmie w II Rzeczypospolitej, 	<ul style="list-style-type: none"> – zna postacie Ignacego Mościckiego i Edwarda Rydza-Śmigłego, – wymienia cechy ustroju autorytarnego, wprowadzonego na podstawie konstytucji kwietniowej z 1935 r., – wyjaśnia terminy <i>autorytaryzm i wybory brzeskie</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje zmiany ustrojowe, jakie wprowadzono w Polsce po przewrocie majowym, – przedstawia rządy sanacji z uwzględnieniem następujących zagadnień: stosunek władz do opozycji, wybory brzeskie, powstanie obozu w Berezie Kartuskiej, – tłumaczy, czym był Centrolew, 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje konstytucje marcową i kwietniową pod kątem ustroju, prerogatyw organów państwa, a także sytuacji społeczno-politycznej kraju, – charakteryzuje politykę sanacji po śmierci Piłsudskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> – określa swój stosunek do polityki piłsudczyków wobec opozycji, – podaje różnice pomiędzy systemem rządów parlamentarnych i prezydenckich,
<ul style="list-style-type: none"> – krótko przedstawia wybrane trudności gospodarcze, z jakimi musiało się zmierzyć odrodzone państwo polskie, – zna ważniejsze osiągnięcia polskiej gospodarki okresu międzywojennego, 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, na czym polegała reforma walutowa Władysława Grabskiego, – omawia skutki światowego kryzysu gospodarczego na ziemiach polskich, – rozumie termin <i>unifikacja</i>, – wie, kim był Eugeniusz Kwiatkowski, 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje skalę i skutki wojennych zniszczeń na ziemiach polskich, – dostrzega różnice pomiędzy ziemiami trzech zaborów, – ocenia osiągnięcia gospodarcze II Rzeczypospolitej, a zwłaszcza budowę Gdyni, magistrali węglowej i Centralnego Okręgu Przemysłowego, – opisuje życie w czasie wielkiego kryzysu na podstawie tekstu źródłowego, 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia wpływ dziedzictwa pozaborowego na sytuację gospodarczą II Rzeczypospolitej, – przedstawia gospodarcze koncepcje i wkład w odbudowę ekonomiczną państwa takich postaci, jak Eugeniusz Kwiatkowski i Władysław Grabski, – charakteryzuje gospodarkę II Rzeczypospolitej na podstawie danych statystycznych, 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega i rozumie problemy nowo odrodzonej Rzeczypospolitej związane z gospodarką (w tym podział na Polskę A i Polskę B), – przeprowadza bilans osiągnięć gospodarczych II Rzeczypospolitej,
<ul style="list-style-type: none"> – podaje nazwy największych grup społecznych, narodowych i religijnych zamieszkujących II Rzeczpospolitą, – wymienia ich charakterystyczne cechy, 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje grupy społeczne zamieszkujące II Rzeczpospolitą, – wymienia mniejszości narodowe i omawia ich rozmieszczenie na terytorium Polski, – omawia strukturę wyznaniową II Rzeczypospolitej, – rozumie pojęcia <i>Kresy Wschodnie i asymilacja</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje narodowościową i wyznaniową strukturę państwa polskiego, – pokazuje obszar Kresów Wschodnich na mapie, 	<ul style="list-style-type: none"> – określa, jakie możliwości stwarzał i jakie trudności rodził wielonarodowy charakter państwa, – ocenia stosunek władz polskich do mniejszości narodowych, 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia sprawę mniejszości narodowych w świetle małego traktatu wersalskiego, – zna przykłady folkloru i różnorodności religijnej na ziemiach polskich w dwudziestoleciu międzywojennym,

<ul style="list-style-type: none"> – podaje najważniejsze osiągnięcia kulturalne i naukowe Polski w okresie międzywojennym, 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje rozkwit kultury popularnej (kino i radio), – zna największe osiągnięcia w dziedzinie literatury tego okresu, 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia rozwój oświaty polskiej w II Rzeczypospolitej, – wymienia imiona i nazwiska najważniejszych twórców kultury okresu dwudziestolecia międzywojennego, 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia najważniejsze kierunki artystyczne i podaje ich głównych reprezentantów, – przedstawia najważniejsze osiągnięcia polskich sportowców, – opisuje największe osiągnięcia polskiej myśli technicznej dwudziestolecia międzywojennego, – zna postać Janusza Korczaka, 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega znaczenie oświaty, nauki i kultury dla integracji społeczeństwa polskiego, – wiąże rozwój literatury i sztuki ze swobodą twórczą, jaką cieszyli się Polacy po odzyskaniu niepodległości, – opisuje styl dworski,
<ul style="list-style-type: none"> – wymienia państwa związane z Polską układami polityczno-militarnymi, – zna datę 1 września 1939 r. 	<ul style="list-style-type: none"> – określa charakter porozumień międzynarodowych zawartych przez II Rzeczpospolitą, – wie, jakie problemy napotykała Polska w relacjach z sąsiadami, – rozumie, na czym polegała polityka równowagi, – wymienia konsekwencje paktu Ribbentrop-Mołotow i zna okoliczności jego zawarcia. 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia główne kierunki polityki zagranicznej II Rzeczypospolitej (system sojuszy i politykę równowagi), – zna postać Józefa Becka, – pokazuje na mapie terytoria, które na mocy paktu Ribbentrop-Mołotow miały być wcielone do Niemiec i do ZSRS. 	<ul style="list-style-type: none"> – określa postawę Józefa Becka i rządu polskiego wobec żądań Niemiec na podstawie tekstu źródłowego, – ocenia sytuację międzynarodową Polski w przededniu wybuchu II wojny światowej. 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega wkład społeczeństwa polskiego w budowanie obronności państwa.